אלו הן הנחנקין פרק עשירי סנהדרין פט.

שאינו רואה את האויר. כגון שהוסיף בית חמישי עליהם בגדו לו דבר אחר: **מתני'** [ט]**כל ישראל שמעו.** צריך להשמיע מיתתו לרבים שלא יעשה אדם עוד כן: **לא בכיס דין שביבנה.** אם נשאלו לבית דין שבלשכת הגזית ואמרו להם וחזר לעירו ושהה ימים עד שגלתה סנהדרי גדולה ליבנה ועליין הבית קייס ואחרי כן הורה כבתחילה אין ממיתין אותו ביבנה ואע"פ שאם סנהדרי גדולה שסוף סוף אין נקבלים אם: **גמ'** וכי נאמר וכל העם יראו וייראו. דבעינן שיהו רואין במיתתו: **הכרזה.** פלוני מת בב"ד על שעבר עבירה זו כדי לרדות את האחרים: **וכל ישראל.** ישמעו ויירא: **ובעדים זוממים בחיב והנשארים.** ישמעו ויירא משום דלא שייך למיכתב וכל העם דלאו כולי עלמא חזו לסהדותא שיש גזלנין ומלוי בריבית ומועלים בשביעית שהן פסולים לעדות: **מתני'** ומה שלא נאמר לו. אע"פ שנאמר לחכירו. ובגמרא יליף לה: **הכובש נבואתו.** שלא אמרה כגון יונה בן אמיתי: **והמוותר על דברי נביא.** המפקירים שלא משם למה שאמר לו הנביא: **גמ'** והאיש אשר לא ישמע. היינו מוותר: **קרי ביה אלא אשר לא ישמע.** היינו כובש וקרי ביה לא ישמע שהוא עלמו אינו נשמע היינו עובר על דברי עלמו: **ולא הרוח ויאמר אני אפתנו.** אלא והייתי רוח שקר בפי כל נביאיו: **סיגנון.** דבר מליצות של רוח הקודש: **עולה לכמה נביאים.** נכנס בלבם לזה בלשון זה ולזה בלשון זה והכל אחד: **ואין שני נביאים מתנבאין בסיגנון אחד.** בלשון אחד ואלו כולן לשון אחד היו אומרים דבמיני) הנה נא כל הנביאים אומרים פה אחד עוכ:

מכריה

דקשר העליון דאורייתא גרוע ועומד אי הכי תפילין נמי אי עביד ארבעה בתי ואייתי אחרינא ואנח בגייהו האי לחודיה קאי והאי לחודיה קאי ואי עביד חמשה בתי גרוע ועומד הוא האמר ר' זירא [ט]א בית חיצון שאינו רואה את האויר פסול: **מתני'** [ב]אין ממיתין אותו לא בבית דין שבעירו ולא בבית דין שביבנה אלא מעלין אותו לבית דין הגדול שבירושלים ומשמרין אותו עד הרגל וממיתין אותו ברגל שנאמר [ו]וכל העם ישמעו ויראו ולא יזידון עוד דברי ר' עקיבא ר' יהודה אומר אין מענין את דינו של זה אלא ממיתין אותו מיד וכותבין ושולחין שלוחין בכל המקומות איש פלוני [ג]מתחייב מיתה בבית דין: **גמ'** תנו רבנן [ג]אין ממיתין אותו לא בבית דין שבעירו ולא בבית דין שביבנה אלא מעלין אותו לב"ד הגדול שבירושלים ומשמרין אותו עד הרגל וממיתין אותו ברגל שנאמר וכל העם ישמעו ויראו דברי רבי עקיבא אמר לו ר' יהודה וכי נאמר יראו וייראו והלא לא נאמר אלא ישמעו וייראו למה מענין דינו של זה אלא ממיתין אותו מיד וכותבין ושולחין בכל מקום איש פלוני נתחייב מיתה בבית דין ת"ר ארבעה צריכין הכרזה [ד]המסית [ה]ובן סורר ומורה [ו]וזקן ממרא [ז]ועדים זוממין בכולהו כתיב בהו וכל [ח]העם [ט]וכל ישראל בעדים זוממין כתיב [י]והנשארי' דלא כולי עלמא חזו לסהדותא: **מתני'** [יא]נביא השקר [יב]המתנבא מה שלא שמע ומה שלא נאמר לו מיתתו בידי אדם [יג]אבל הכובש את נבואתו [יד]והמוותר על דברי נביא [טו]ונביא שעבר על דברי עצמו מיתתו בידי שמים שנאמר [טז]אנכי אדרש מעמו [יז]המתנבא בשם עבודת כוכבים ואומר כך אמרה עבודת כוכבים אפי' כוון את ההלכה לטמא את הטמא ולטהר את הטהור [יח]הבא על אשת איש כיון שנכנסה [יט]לרשות הבעל לנשואין אע"פ שלא נבעלה הבא עליה הרי זה בחנק וזוממי בת כהן ובועלה [כ]שכל המוזמין [כא]מקדימין לאותה מיתה [כב]חוץ מזוממי בת כהן ובועלה: **גמ'** תנו רבנן שלשה מיתתן בידי אדם ושלשה מיתתן בידי שמים המתנבא מה שלא שמע ומה שלא נאמר לו והמתנבא בשם עבודת כוכבים מיתתן בידי אדם הכובש את נבואתו והמוותר על דברי נביא ונביא שעבר על דברי עצמו מיתתן בידי שמים מנהני מילי אמר רב יהודה אמר רב דאמר קרא [כג]אך הנביא אשר יזיד לדבר דבר בשמי אלהים אחרים זה המתנבא בשם עבודת כוכבים וכתיב ומת הנביא ההוא [כד]וכל מיתה האמורה בתורה סתם אינה אלא חנק הכובש את נבואתו והמוותר על דברי נביא ונביא שעבר על דברי עצמו מיתתן בידי שמים [א] דכתיב [ב]והאיש אשר לא ישמעו [ג] קרי ביה לא ישמעו [ד] קרי ביה לא ישמע ואינו אלא אנכי אדרש מעמו בידי שמים: המתנבא מה שלא שמע: כגון צדקיה בן כנענה דכתיב [ה]ויעש לו צדקיה בן כנענה קרני ברזל מאי הוה ליה למיעבד רוח נבות אטעיתיה דכתיב [ו]ויאמר ה' מי יפתה את אחאב ויעל ויפול ברמות גלעד ויצא הרוח ויעמד לפני ה' ואמר אני אפתנו ואמר תפתה וגם תוכל צא ועשה כן אמר רב יהודה מאי צא צא ממחיצתי [ז]מאי רוח אמר רבי יוחנן רוחו של נבות היזרעאלי הוה ליה למידק כדרבי יצחק דאמר רבי יצחק סיגנון אחד עולה לכמה נביאים ואין שני נביאים מתנבאין בסיגנון אחד עובדיה אמר [ח]זדון לבך השיאך ירמיה אמר [ט]תפלצתך השיא אותך זדון לבך והני מדקאמרי כולהו כהדדי שמע מינה לא כלום קאמרי דילמא לא הוה ידע ליה להא דרבי יצחק יהושפט הוה התם וקאמר להו דכתיב [י]ויאמר יהושפט האין פה נביא [יא](עוד לה') אמר ליה הא איכא כל הני אמר ליה כך מקובלני מבית אבי אבא סיגנון אחד עולה לכמה נביאים ואין שני נביאים מתנבאים בסיגנון אחד המתנבא מה שלא נאמר לו כגון חנניה בן עזור דקאי ירמיה בשוק העליון וקאמר [יב]כה אמר ה' [צבאות] הנני שובר את קשת עילם נשא חנניה ק"ו בעצמו מה עילם שלא בא אלא לעזור את בבל אמר הקב"ה הנני שובר את קשת עילם כשדים עצמן על אחת כמה וכמה אתא איהו בשוק התחתון אמר [יג]כה אמר ה' וגו' שברתי את עול מלך בבל א"ל רב פפא לאביי האי לחבירו נמי לא נאמר א"ל כיון דאיתיהיב ק"ו למידרש כמאן דאיתמר ליה דמי הוא ניהו דלא נאמר לו המתנבא בשם עבודת כוכבים כגון נביאי הבעל הכובש את נבואתו כגון יונה בן אמיתי והמוותר על דברי נביא כגון

חבריה

ומת הנביא ההוא (שכל) [וכל] מיתה האמורה בתורה סתם חנק הוא. אבל נביא הכובש נבואתו והמוותר על דברי הנביא ונביא שעבר על דברי עצמו מיתתן בידי שמים. ואסיקנא המתנבא מה שלא שמע כגון צדקיה בן כנענה. ואע"ג דאמרינן מדכתיב ויאמר אצא והייתי רוח שקר בפי כל נביאיו שמעינן מינה רוח נבות אטעיתיה מדהוה ליה למכרך בהא דאין סיגנון אחד עולה לשני נביאים. כלומר אין ב' נביאים מתנבאים בסיגנון אחד. והני כולהו עלה להן סיגנון אחד כלומר דבר אחד (וכולן מתנבאין בסיגנון אחד). כדכתיב עלה ויחן ה' ביד המלך ש"מ אין נבואה זו כהוגן דא"ר יצחק סיגנון אחד עולה לכמה נביאים ואין ב' נביאים מתנבאים בסיגנון אחד סיגנון אחד עולה לכמה נביאים זה עובדיה וירמיה עובדיה הוציא כלשון זדון לכך השיאך. וירמיה אחר חפלצתך השיא אותך זדון לבך ורחינן ורלמא צדקיה בן כנענה לא הוה ידע ליה דא שמעתא דר' יצחק ופרקינן יהושפט הוה התם ואמר להו כך מקובל אני מבית אבי אבא שאין שני נביאים מתנבאין בסיגנון אחד. והיינו דכתיב ויאמר יהושפט האין פה נביא לה' עוד ונדרשה מאתו. כלומר אלו כולן אינן נביאי ה': **המתנבא** מה שלא נאמר לו כגון חנניה בן עזור דשמע לירמיה דאמר כה אמר ה' צבאות הנני שובר את קשת עילם וגו' נשא ק"ו כה אמר ה' צבאות אלהי ישראל לאמר שברתי את עול מלך בבל וזה הק"ו יש לו לירמיה לשאת אותו אבל לזולתו לא. המתנבא בשם ע"ז כגון נביאי [הבעל] אלו כולן מיתתן בידי אדם. אבל הכובש את נבואתו כגון יונה בן אמיתי דינו בידי

מסורת הש"ס

א) [בערוך ערך פגם מ' גרים בית המפולש למכירו פסול פי' אי מתחלה עבדיעבד ה' כתי ופלים חד בית למחברה דהיינו ד' כתי וכו' ע"ש]. ב) [במסנה שבמסכת ובגרייתא הסמוכה איתא מתחייב]. ג) [תוספתא פי"א]. ד) [פירש"י על נכח זו פי' כרש"י לקמן 5. וע"ע בפירש"י דמכות כ. ד"ה התם קאי וכו' ומש"ש תוים: שם ד"ה כל כו' וכד"ה זוממין]. ה) מכות כ. [ע"ש]. ו) [לעיל נב: פד:]. ז) מצא קמנו: [לקמן קב:]. ח) [ל"ל לה' עדו]. ט) [ל"ל אמר ד"ה לא נכתיב]. י) [מ"ש כנ]. כ) [דף לט.]. כ) זה שייך לע"כ. מ) [מתוכות פו.].

הגהות הב"ח

(א) גמ' דכתיב והאיש אשר לא ישמע וקרי ביה לא ישמע וקרי ביה לא ישמע:

הגהות הגר"א

[א] גמ' והאיש אשר לא ישמע וגו'. כ"כ ר' הגאונים והיה ונו' אשר וגו' ומיכ' ומכיכ תנכי וגו'. והיא הגמוכה:

מוסף רש"י

הובא בסוף המסכת.

תורה אור השלם

1. וְכָל הָעָם יִשְׁמְעוּ וְיִרָאוּ וְלֹא יְזִידוּן עוֹד:
דברים יז יג
2. וְכָל יִשְׂרָאֵל יִשְׁמְעוּ וְיִרָאוּן וְלֹא יוֹסִפוּ לַעֲשׂוֹת כַּדָּבָר הָרָע הַזֶּה בְּקִרְבֶּךָ:
דברים יג יב
3. וְרָגְמוּהוּ כָּל אַנְשֵׁי עִירוֹ בָּאֲבָנִים וָמֵת וּבְעֵרְתָּ הָרָע מִקִּרְבֶּךָ וְכָל יִשְׂרָאֵל יִשְׁמְעוּ וְיִרָאוּ:
דברים כא כא
4. וְהַנִּשְׁאָרִים יִשְׁמְעוּ וְיִרָאוּ וְלֹא יוֹסִפוּ לַעֲשׂוֹת עוֹד כַּדָּבָר הָרָע הַזֶּה בְּקִרְבֶּךָ:
דברים יט כ
5. וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמַע אֶל דְּבָרַי אֲשֶׁר יְדַבֵּר בִּשְׁמִי אָנֹכִי אֶדְרֹשׁ מֵעִמּוֹ:
דברים יח יט
6. אַךְ הַנָּבִיא אֲשֶׁר יָזִיד לְדַבֵּר דָּבָר בִּשְׁמִי אֶת אֲשֶׁר לֹא צִוִּיתִיו לְדַבֵּר וְאֲשֶׁר יְדַבֵּר בְּשֵׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וּמֵת הַנָּבִיא הַהוּא:
דברים יח כ
7. וַיַּעַשׂ לוֹ צִדְקִיָּהוּ בֶן כְּנַעֲנָה קַרְנֵי בַרְזֶל וַיֹּאמֶר כֹּה אָמַר יְיָ בְּאֵלֶּה תְּנַגַּח אֶת אֲרָם עַד כַּלּוֹתָם:
דברי הימים ב יח י
8. וַיֹּאמֶר יְיָ מִי יְפַתֶּה אֶת אַחְאָב וְיַעַל וְיִפֹּל בְּרֶמֶת גִּלְעָד וַיֹּאמֶר זֶה בְּכֹה וְזֶה אָמֹר בְּכֹה: וַיֵּצֵא הָרוּחַ וַיַּעֲמֹד לִפְנֵי יְיָ וַיֹּאמֶר אֲנִי אֲפַתֶּנּוּ וַיֹּאמֶר יְיָ אֵלָיו בַּמָּה: וַיֹּאמֶר אֵצֵא וְהָיִיתִי רוּחַ שֶׁקֶר בְּפִי כָּל נְבִיאָיו וַיֹּאמֶר תְּפַתֶּה וְגַם תּוּכָל צֵא וַעֲשֵׂה כֵּן:
מלכים א כב כ-כב
9. זְדוֹן לִבְּךָ הִשִּׁיאֶךָ שֹׁכְנִי בְּחַגְוֵי סֶלַע מְרוֹם שְׁבָתוֹ אֹמֵר בְּלִבּוֹ מִי יוֹרִדְנִי אָרֶץ: עובדיה א ג
10. תִּפְלֻצָתְךָ הִשִּׁיא אֹתָךְ זְדוֹן לִבֶּךָ שֹׁכְנִי בְּחַגְוֵי הַסֶּלַע תֹּפְשֵׂי מְרוֹם גִּבְעָה כִּי תַגְבִּיהַּ כַּנֶּשֶׁר קִנֶּךָ מִשָּׁם אוֹרִידְךָ נְאֻם יְיָ: ירמיהו מט טז
11. וַיֹּאמֶר יְהוֹשָׁפָט הַאִין פֹּה נָבִיא לַיְיָ עוֹד וְנִדְרְשָׁה מֵאֹתוֹ: מלכים א כב ז
12. כֹּה אָמַר יְיָ צְבָאוֹת הִנְנִי שֹׁבֵר אֶת קֶשֶׁת עֵילָם רֵאשִׁית גְּבוּרָתָם: ירמיהו מט לה
13. כֹּה אָמַר יְיָ צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר שָׁבַרְתִּי אֶת עֹל מֶלֶךְ בָּבֶל: ירמיהו כח ב

עין משפט נר מצוה

סז א מיי' פ"ד מהל' סנהדרין הלכה ג:
סח ב ג מיי' פ"ג שם הלכה ח:
סט ד מיי' שם ופ"ו שם הלכה יג:
ע ה מיי' שם פ"ג הלכה ח:
עא ו מיי' שם ופי"ח מהל' עדות הל' ז:
עב ז מיי' פ"ה מהל' ע"ז הלכה ח [ופ"ט מהל' יסודי התורה הל"ח] סמג לאוין לה:
עג ח מיי' פ"ט מהלכות יסודי התורה הל' ג סמג לאוין נג:
עד ט מיי' שם הל' כ סמג עשין ז:
עה י מיי' שם הלכה ג סמג לאוין שם:
עו כ מיי' פ"ה מהל' ע"ז הל' ו סמג שם:
עז ל מיי' פ"ג מהל' מיסורי כיאה הל' ד:
עח מ מיי' פי"ח מהל' עדות הלכה ח סמג עשין קי:
עט נ מיי' שם פ"ב הל"י:

רבינו חננאל

אמרי היכי דמי אי נימא דעבד ד' בתי בטבלא ואייתי בית אחרינא אגח בגייהו ולא חבריה בהדייהו אמאי חייב האי לחודיה קאי והני לחודייהו קיימי ואי מתחלה עבדינהו ה' בתי ופילש בית חד לחבריה דהיינו ד' כיון דעבדינהו שלא כהלכתן לאו תפלין דכתיבי באורייתא נינהו כלל והאי לא איגרע לפי שהוסיף עליו אלא גרוע ועומד הוה מעיקרא דהא פסול הוא כו' דירא דאמר בית המפולש לחביריו פסול ופרישנ' לא צריכא כגון דעבד טוטפת בת ד' בתי דהוא כהלכתא תפילין מעולאי ואייתי בית אחרינא וחבריה בהדייהו דהיינו כל הפוסיף גורע העיקר וכדרבא דאמר בית החיצון שאינו רואה את האויר פסול והאי כיון דאייתי בית מאבראי ואוקמיה קמי החיצון נעשה החיצון פנימי ואינו רואה אויר לפיכך הוא פסול ואתינן להשוויי לולב וציצית לתפילין ונדחו דלא דמו: **ת"ר** אין ממיתין אותו אלא בב"ד הגדול שבירושלים ואין ממיתין אותו אלא ברגל דברי ר' עקיבא. ר' יהודה אומר ממיתין אותו מיד לפי שאין מענין דינו כו': **ת"ר** ד' צריכין הכרזה מסית ובן סורר ומורה וזקן ממרא ועדים זוממין כולהו משום [בכתיב בהו] וכל ישראל וכל העם. בעדים זוממין כתיב והנשארים דלאו כולי עלמא חזו לסהדותא: **ת"ר** ג' מיתתן בידי אדם המתנבא מה שלא שמע ומה שלא נאמר לו והמתנבא בשם ע"ז. מנא הני מילי אמר רב יהודה אמר רב דאמר קרא אך הנביא אשר יזיד לדבר דבר בשמי זה המתנבא מה שלא שמע את אשר לא צויתיו הא לנביא אחר צויתיו זה המתנבא מה שלא נאמר לו. ואשר ידבר בשם אלהים אחרים זה המתנבא בשם ע"ז וכתיב ומת הנביא ההוא (שכל) [וכל] מיתה האמורה בתורה סתם חנק הוא. אבל נביא הכובש נבואתו והמוותר על דברי הנביא ונביא שעבר על דברי עצמו מיתתן בידי שמים. ואסיקנא המתנבא מה שלא שמע כגון צדקיה בן כנענה. ואע"ג דאמרינן מדכתיב ויאמר אצא והייתי רוח שקר בפי כל נביאיו שמעינן מינה רוח נבות אטעיתיה מדהוה ליה למכרך בהא דאין סיגנון אחד עולה לשני נביאים. כלומר אין ב' נביאים מתנבאים בסיגנון אחד. והני כולהו עלה להן סיגנון אחד כלומר דבר אחד (וכולן מתנבאין בסיגנון אחד). כדכתיב עלה ויחן ה' ביד המלך ש"מ אין נבואה זו כהוגן דא"ר יצחק סיגנון אחד עולה לכמה נביאים ואין ב' נביאים מתנבאים בסיגנון אחד סיגנון אחד עולה לכמה נביאים זה עובדיה וירמיה עובדיה הוציא כלשון זדון לכך השיאך. וירמיה אחר חפלצתך השיא אותך זדון לבך ורחינן ורלמא צדקיה בן כנענה לא הוה ידע ליה דא שמעתא דר' יצחק ופרקינן יהושפט הוה התם ואמר להו כך מקובל אני מבית אבי אבא שאין שני נביאים מתנבאין בסיגנון אחד. והיינו דכתיב ויאמר יהושפט האין פה נביא לה' עוד ונדרשה מאתו. כלומר אלו כולן אינן נביאי ה': **המתנבא** מה שלא נאמר לו כגון חנניה בן עזור דשמע לירמיה דאמר כה אמר ה' צבאות הנני שובר את קשת עילם וגו' נשא ק"ו כה אמר ה' צבאות אלהי ישראל לאמר שברתי את עול מלך בבל וזה הק"ו יש לו לירמיה לשאת אותו אבל לזולתו לא. המתנבא בשם ע"ז כגון נביאי [הבעל] אלו כולן מיתתן בידי אדם. אבל הכובש את נבואתו כגון יונה בן אמיתי דינו בידי

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com